

De Toorts

Verbinding

IVN Zuid-Kennemerland

Nummer 125
Juni 2025

OVER DE TOORTS EN IVN ZUID-KENNEMERLAND

De Toorts is het blad van IVN Zuid-Kennemerland. Leden en donateurs ontvangen drie keer per jaar De Toorts. Leden ontvangen daarnaast het kwartaalblad 'Mens en Natuur' van IVN Nederland.

IVN, Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid, is een vereniging van vrijwilligers die wil bijdragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap. Zo'n 20.000 ervaren vrijwilligers zetten zich actief in met educatie en voorlichtingsactiviteiten. Verspreid over Nederland heeft het IVN ruim 170 afdelingen.

Lid of donateur

IVN-leden zijn per definitie actief binnen de afdeling. Zij hoeven geen natuurgids te zijn, er zijn voldoende andere activiteiten waarbij mensen nodig zijn.

Mensen die het werk van het IVN een warm hart toedragen maar niet actief willen zijn, kunnen de afdeling financieel steunen. Er kunnen niet genoeg donateurs zijn! Mede door hun steun kunnen wij een groot publiek betrekken bij onze gratis educatieve activiteiten. De jaarbijdrage is voor leden minimaal €24 en voor donateurs minimaal €15.

Bestuur

Femke de Vries (voorzitter): ivnz.bestuur@gmail.com
Wim Swinkels (ad interim secretaris) ivnz.secretariaat@gmail.com
Peter Blondel (ad interim penningmeester, ledenadministratie):
ivnz.penningmeester@gmail.com
Juno Rouwenhorst (algemeen bestuurslid)

Bank: NL89TRIO 0198308728 (Triodos bank) t.n.v. IVN Zuid-Kennemerland te Haarlem

Werkgroepen

Amfibieën, Vissen en Reptielen John de Jonge en Elly Stolwijk, arv.ivnz@gmail.com
Cursussen Arend Reinink, areinink1@gmail.com
Duurzame Leefomgeving en wijkvergroening
Wim Swinkels (waarnemend), ivnz.duurzaam@gmail.com
Excursies Ingrid Tigchelaar, ingrid.tigchelaar@gmail.com
Excursieplanner Gerard van Dijk, ivnz.excursieplanning@gmail.com
Haarlemmermeer Anneke Wegman, ivnhaarlemmermeer@gmail.com
Kennemer Vogeldag Berna van Baarsen, bernavanbaarsen@gmail.com
06 24624622
Kinderen Ellen Koomen, ivnz.kinderen@gmail.com
Ledenadministratie ivnz leden@gmail.com
Mediacontacten Ronald Cassee, ivnz.publiciteit@gmail.com
Natuurkoffer Ans Boogers, ivnz.natuurkoffer@gmail.com
Natuurwerkgroep Marc van Schie, 023 5351239, marcmargriet@hetnet.nl
Stinsenplantendag Peter Blondel, 06 83843344
De Toorts Jany van Dijk, ivnz.toorts@gmail.com
De Toortsdistributie Hennie Terpstra, 06 41388789, terpstra.hennie@gmail.com
Vleermuizen Marja van Diemen, ivnz.vleermuis@gmail.com
Webbeheer Jan-Willem Doornenbal, Ok Overbeek, ivnz.webbeheer@gmail.com

Contactpersonen

Landelijke IVN klachtenregeling Jan Saveur en Petra Bürmann, m.saveur@planet.nl

In dit nummer

Redactioneel	3
Dringend behoefte redactieleden	3
Reünie NGO 2012/2013	3
Van het bestuur	4
Jubilarissen in 't zonnetje	4
Excursie blinden/ slechtzienden	4
Straatje Om	5
Verbinding NPZK en IVNZK	6
Thijsses Hof 100 jaar beheer	7
Vlinderrijke Duintuin	8 - 9
Vleermuisexcursie	10
Mijn favoriete plek	11
Podcast Tierelier	12
Verbindingen in de natuur	13
Schoolproject, naar buiten!	14
Uitgelicht: IVN-activiteiten ZK	15

Colofon

De Toorts nummer 125, juni 2025, thema 'Verbinding'.

Gastbijdragen van: Ronald Cassee, Marisca van der Eem, Ellen Koomen, Nicole Schuit, Lydia Stilma, Ingrid Tigchelaar en Femke de Vries.

Redactie: Femke van den Berg, Jany van Dijk, Loes van der Heijden, Sabina Larsen en Margo Slot. De redactie heeft het recht om bijdragen te redigeren of te weigeren.

Foto cover: Rups op stengel, Marry van der Geest

Druk: Editoo Veenendaal (editoo.nl); op papier 'Helo', met FSC-keurmerk.

De volgende Toorts verschijnt in november 2025.

Kopij graag uiterlijk **19 september 2025** digitaal aanleveren via ivnz.toorts@gmail.com

REDACTIONEEL

Deze editie is het laatste nummer waaraan Loes, Margo en ik hebben bijgedragen. We hebben het met veel plezier gedaan vanaf 2018. Jany van Dijk neemt de eindredactie van mij over. Ze heeft nieuwe redacteurs gevonden, maar extra handjes zijn hard nodig om dit mooie blad voort te zetten.

De rups op de voorpagina klemmt zich stevig vast aan een stengel. Bedankt Marry voor deze prachtige foto!

Veel mensen hebben zich ingespannen om afwisselende en informatieve artikelen aan te leveren. Er is veel aandacht voor de diverse excursies die binnen onze afdeling zijn georganiseerd. Marisca van der Eem heeft haar omgeving op eigen wijze opgetekend. Een uitgebreid artikel over de Duintuin die vlinderrijk wordt gemaakt, staat halverwege het blad. Verbinding wordt ook gevonden in diverse samenwerkingen. Podcast de Tierelier is hier een prachtig voorbeeld van. De samenwerking van onze afdeling met NP Zuid-Kennemerland wordt in een artikel toegelicht. Tijdens een reünie hebben gidsen van 2012/2013 elkaar bijgepraat.

*Veel leesplezier namens de redactie,
Femke van den Berg*

DRINGEND BEHOEFTE AAN REDACTIELEDEN!

Bij het IVN Zuid-Kennemerland gebruiken we verschillende communicatiekanalen, waarover je meer kunt lezen in de rubriek "Van het bestuur". Leden en donateurs ontvangen ons afdelingsblad De Toorts al sinds 1983. Er zijn inmiddels 125 nummers verschenen, oorspronkelijk in zwart-wit en sinds 2009 in kleur. De eerste kleur-uitgave werd gemaakt als eindopdracht door een groep enthousiaste gidsen in opleiding.

De redactie wisselde soms van samenstelling, maar altijd waren mensen bereid om bijdragen te leveren en mooie foto's op te sturen. De Toorts oogst veel bewondering voor vorm en inhoud, ook buiten IVN Zuid-Kennemerland.

Drie redacteurs gaan na 7 jaar met plezier De Toorts te hebben samengesteld, de redactie verlaten. Vanaf november 2025 treedt een nieuwe redactie aan; drie nieuwe mensen hebben zich hiervoor al aangemeld. Maar deze nieuwe redacteurs hebben beperkte tijd, waardoor er dringend behoefte is aan versterking! Ook de nieuwe opmaker kan het niet alleen af. Als er nu meerdere mensen zich aanmelden om ook een kleine bijdrage te leveren, dan lukt het ons om het voortbestaan van De Toorts te garanderen.

We hebben drie keer per jaar menskracht nodig voor de onderstaande activiteiten (als je één activiteit wilt doen, is dat ook welkom!):

- Opmaken
- Redigeren van teksten
- Samen met collega-redacteurs bedenken van artikelen
- Interviews afnemen
- Schrijven van een artikel
- Aanleveren van foto's

Het lukt echt alleen met gezamenlijke inspanning! Dus meld je aan!

Jany van Dijk
Redactie De Toorts
Telefoon 06 55705935
Email jany.vandijk@gmail.com, ivnzk.toorts@gmail.com

REÜNIE GIDSENOPLEIDING 2012/2013

Op 12 april was de reünie van de deelnemers aan de Gidsenopleiding 2012/2013. De laatste keer was al een paar jaar geleden. Van de 21 deelnemers zijn 17 actief als natuurgids of actief voor natuurbescherming bij andere organisaties in de regio Zuid-Kennemerland of Haarlemmermeer.

Verhinderd waren helaas: Berna, Maarten, Tanja, Henriëtte en Frits.

Van links naar rechts: Janny Linda Eva Marsya Martin Sandra Ingrid Jan-Willem Ans Karin Piet Cor.

Eva had een leuk programma bedacht: snoeiwerk en wilgenverwijdering bij de Meerwijkplas (onder regie van Natuur-WerkGroep Meerwijkplas), lunchen bij restaurant Molenplas en 's middags een mooie wandeling naar theehuis Cruquius.

De gemeenschappelijke interesse voor de natuur geeft een goede onderlinge verbinding en veel gespreksstof. Daarom is nu ook breed de intentie geuit om deze reünie jaarlijks te herhalen. Bij deze gidsen leeft ook de wens om de gidsen van andere jaargangen te ontmoeten, om inspiratie en ervaringen met betrekking tot de natuur- en natuuractiviteiten uit te wisselen. Gezamenlijke 'terugkomdagen' of andere korte natuureducatie activiteiten voor gidsen zal door de Excursiewerkgroep en NGO werkgroep samen met gidsen worden verkend. Wie interesse heeft om hierover mee te denken, is zeer welkom (mailtje naar Ingrid: ingridtigchelaar@gmail.com).

Tekst en foto: Ingrid Tigchelaar

VAN HET BESTUUR

Dit nummer van De Toorts heeft als thema 'Verbinding'. En dat is precies waar ik me voor wil inspannen in mijn rol als voorzitter: (actieve) leden met elkaar verbinden, ons als afdeling verbinden met andere afdelingen en met IVN landelijk. En niet te vergeten onze verbinding met de natuur.

Communicatie

Verbinding ontstaat door communicatie. Het is belangrijk om iedereen te laten weten waar onze vereniging voor staat. Om dit bij verschillende mensen terecht te laten komen, gebruiken we verschillende communicatiekanalen. Elk kanaal wordt door verschillende actieve leden gecoördineerd.

Om daar meer structuur en flow in te krijgen zijn er door een aantal leden drie scenario's geschetst. Deze scenario's heb ik op de Algemene Ledenvergadering (ALV) gepresenteerd. Er is toen niet direct een keus gemaakt. Later heeft een aantal mensen toch aangegeven hun bijdrage te willen leveren. Het ziet er naar uit dat het een soort scenario 1,5 wordt: doorgang van De Toorts en actiever online. We kijken binnenkort verder hoe we de communicatie effectiever kunnen inzetten.

Algemene Ledenvergadering

Er is natuurlijk meer ter sprake geweest op de ALV dat bijdraagt aan verbinding: De nieuwe statuten zijn goedgekeurd, er zijn drie jubilarissen in het zonnetje gezet (daarover meer hiernaast in deze Toorts) en er is enthousiast verteld over de activiteiten van de werkgroepen.

In mijn ogen een zeer geslaagde bijeenkomst! En om te voorkomen dat de ledenvergadering volgend jaar weer samenvalt met die van de Vogelwerkgroep: Zet **18 maart 2026** alvast in je agenda!

Groeten
Namens het hele bestuur,

Femke
Voorzitter IVN Zuid-Kennemerland
ivnzk.bestuur@gmail.com
06-18698977

JUBILARISSEN IN HET ZONNETJE!

We hebben dit jaar bij IVN Zuid-Kennemerland drie jubilarissen in ons midden: *Marisca van der Eem* is 40 jaar lid waarvan 25 jaar actief bij De Toorts. Wij lezen nog steeds haar bijdragen over natuurbeleving die in bijna elke Toorts verschijnen. Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 26 maart jongstleden werd zij door de voorzitter bedankt voor haar inzet in al die jaren. Marisca kreeg hier een IVN-oorkonde en de bijbehorende speld voor.

Marisca krijgt speld. Foto: Jany van Dijk

Job krijgt oorkonde.

Niels van Esterik is ook al 40 jaar een overtuigd IVN'er in Zuid-Kennemerland. Hij zat in het bestuur, bezorgt al 30 jaar De Toorts in Bennebroek en is actief in de Paddenwerkgroep die in Elswout padden overzet. Niels is ook beroepsmatig bezig met groenbeleid in het gemeentebestuur van Haarlem. Helaas kon Niels niet aanwezig zijn op de Algemene Ledenvergadering.

Job van der Assem is 25 jaar lid. Job is al vanaf zijn zestiende lid van IVN Zuid-Kennemerland en dus nog relatief jong als zilveren jubilaris. Na vele jaren actief te zijn geweest in IVN-zomerkampen van het Woeste Land was hij drie jaar lang lid van het IVN landelijk bestuur. Vanwege gezin en werk staan zijn IVN-activiteiten tijdelijk op een lager pitje, maar hij is ook in zijn werk nog steeds betrokken bij natuur en vrijwilligerswerk.

Beide heren zijn op een later moment door Wim Swinkels in het zonnetje gezet en hebben het speldje en de oorkonde in ontvangst genomen.

STRANDEXCURSIE BLINDEN EN SLECHTZIENDEN

Hoe beleven blinden en slechtzienden natuurexcursies? Dat vroegen Wilfred Jansen, Audrey McKillen en Simone Leensen zich af. Het drietal heeft voor de eerste keer een strandexcursie voor blinden en slechtzienden op het strand van IJmuiden georganiseerd. De gidsen hebben door de deelnemers de natuur heel anders beleefd.

Hiernaast staat de link naar het verslag van een deelnemer en ook een verwijzing naar artikel dat in de IJmuider Courant is verschenen.

Deelnemers en trouwe viervoeters.

Een vondst betasten.

Voordat ik mijn Straatje Om ga lopen, denk ik een tijdje na over het thema 'Verbinding'. Zou het moeten gaan over de verbinding van plant en plant, van plant en dier of mens en natuur, of...? Ik kies voor mens en natuur en bedenk dat ik momenteel de meeste verbinding heb met de natuur in mijn directe omgeving. Direct als ik de deur uitstap, zie ik allerlei bloemen in de berm bij de Bleekersvaart. Ik ga wat dichterbij het fluitenkruid om dat prachtige scherm vol bloempjes te bekijken. Bij de smeerwortel hangen de paarse bloempjes wat triest omlaag. In het water drijven restjes gemaaid gras en de laatste bloesembladjes van de bomen langs de vaart.

Witte pracht langs het water.

In de bocht van het water zit al enige tijd een meerkoet op het nest. Ik heb het zien opbouwen, pa en ma waren er druk mee. Toen ma op het nest bleef zitten, kwam pa de eerste tijd met takjes en ander materiaal aan. Toen dat in orde was, kwam hij zacht materiaal brengen. Het ging van zijn bek in haar bek en zij schoof het aan de binnenkant van het nest, zodat het wat zachter werd om op te zitten.

En nu zie ik opeens wat roods in het nest en jawel, twee kleintjes zijn geboren. Als ma even ophoogt komt zie ik dat er nog een ei in het nest ligt, van daar dat zij nog blijft zitten. Pa zie ik

Kleurrijke pluizenbolletjes.

even niet, maar de kleintjes die eerst alleen wat over de rand van het nest wiebelden, gaan nu het water in. Twee drijvende pluizenbolletjes. En daar komt pa aan en dat hebben ze direct

een bootje tuft voorbij. De spiegeling in het water boeit me altijd weer en als er een bootje doorgevaren is, wordt het nog mooier en vreemder.

Fluweelzacht blad.

in de gaten. Hun bekkies gaan omhoog, maar pa heeft niet meer te bieden dan een afgefallen bloemblaadje. Hier kan ik naar blijven kijken, maar dat is niet de bedoeling van dit stukje, want er moet nog meer verbonden worden.

Ik loop langs de linde die in een frisse rok staat en waar de beschermhoesjes van de knoppen zijn afgefallen. Als ik door de takken van de linde kijk, zie ik dat de grote treurwilg zich ook gehuld heeft in licht lentegroen. Naast mijn steeds weer stilstaande voeten zie ik paardenbloemen, uitgebloeide en al kale exemplaren. Binnen een meter een hele cyclus. Een kauw vliegt over,

Kunstzinnige weerspiegeling.

Ik sta stil bij vers beukenblad. Ook daar zitten de restjes van de knopomhulsels nog een beetje vast en de nieuwe blaadjes zijn zacht en de haartjes aan de zijkant glanzen in de zon. In deze haag zit ook nog oud bruin blad dat zo droog is dat het kraakt onder mijn vingers.

Ik heb nog veel meer gezien in een paar honderd meter rond mijn flat, maar mijn woorden zijn aan hun maximum. Nog even kijk ik de meidoorn in als feestelijke afsluiting.

Tekst en foto's: Marisca van der Eem

VERBINDING NATIONAAL PARK EN IVN-ZK

In 2011 werd een convenant afgesloten tussen het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en het IVN Zuid-Kennemerland (IVN-ZK). De aanleiding was een betere afstemming in de (uitvoering van) excursies in het Nationaal Park. Er werden afspraken vastgelegd voor goede samenwerking.

Het convenant is onlangs opnieuw bekrachtigd en is een voorbeeld van hoe we als verschillende organisaties de verbinding zoeken. Er is ook een overleg gestart tussen beide organisaties over de zichtbaarheid van het IVN-ZK in het Bezoekerscentrum de Kennemerduinen.

Ondertekening van convenant door Femke de Vries en Margot de Haas.

Kikkervisjes in 't Wed. Foto: Jany van Dijk

Ik heb een gesprek over de inhoud van het convenant met Femke de Vries, voorzitter van IVN-ZK en Margot de Haas, gebiedsbeheerder van PWN-Kennemerduinen en teammanager Bezoekerscentrum.

De afspraken zijn samengevat:

- Een IVN-gids kan op eigen initiatief een IVN-excursie geven in het Nationaal Park. De coördinator meldt deze excursie bij het Bezoekerscentrum, om dubbelingen te voorkomen. Deze excursies staan ook op de website van het Nationaal Park en de gidsen kunnen gebruik maken van de in het Bezoekerscentrum aanwezige spullen. IVN-excursies zijn gratis.
- De reguliere excursies van het Nationaal Park worden geleid door vrijwilligers en gidsen van het Bezoekerscentrum. Voor deze excursies wordt een bijdrage gevraagd aan de deelnemers en die bijdrage gaat naar het Bezoekerscentrum. Voor elke activiteit is er een vaste werkwijze.
- Aangevraagde (groeps)excursies, zoals een sportclub of een schoolklas, worden door gidsen begeleid en ook hiervoor wordt door het Nationaal Park een bijdrage aan de deelnemers gevraagd. Indien het Bezoekerscentrum voor zo'n excursie een uitvraag doet naar gidsen bij het IVN-ZK, dan ontvangt het IVN-ZK hiervoor een vergoeding. Alle vergoedingen worden aan het eind van een afgesproken periode afgerekend.
- Het is fijn als IVN-gidsen ook PWN-gidsen willen zijn. Maar als IVN-gidsen dat niet willen, is het ook prima.

Femke geeft aan dat de verbinding van het IVN-ZK met het Nationaal Park in de doelstellingen ligt: respect en verantwoordelijkheidsgevoel voor de natuur bijbrengen, verwondering creëren en educatie bieden. "Dat gidsen met een IVN-pet op een excursie leiden, is iets om heel trots op te zijn," zegt ze. "Onze gidsen hebben veel kennis en willen die graag en enthousiast uitdragen."

Margot vertelt: "Sinds de Corona-tijd is er een grote toename van recreanten met verschillende achtergronden. Maar natuur is geen decor, het is geen stadspark, geen gebruiksvoorwerp. Het Bezoekerscentrum De Kennemerduinen wil haar excursie-aanbod differentiëren naar die doelgroepen aan de hand van leefstijlmodellen. Dit wordt tegenwoordig meer toegepast in recreatie-onderzoek. Tijdens zo'n excursie wordt de specifieke doelgroep passender aangesproken door verwondering op te roepen en op de verantwoordelijkheid voor natuur en milieu of op de gevolgen van bepaald gedrag. Een IVN-gids met specifieke kennis kan hier een sterke rol in spelen en de kennis komt zeker tot zijn of haar recht. De kwaliteit en het enthousiasme van de IVN-gidsen wordt door ons als zeer waardevol ervaren."

Tekst: Jany van Dijk

THIJSSSE'S HOF: 100 JAAR PUUR NATUUR ONDER BEHEER

Vandaag heb ik afgesproken met Johan Görtemöller, beheerder van Thijssse's Hof. Het is vroeg op de morgen al een drukte van belang, er komt een mediagroep, een nieuwe stagiaire zoekt haar weg en een student is bezig met zijn onderzoek en dan ben ik er ook nog. Johan schakelt snel en stelt voor buiten te gaan zitten voor het interview. Ook daar een en al bedrijvigheid van vrijwilligers.

Stagiaire aan het werk.

Werkplaats Thijssse's Hof.

Johan vertelt dat er nog steeds gewerkt wordt volgens het plan van Thijssse van honderd jaar geleden. Het plan is door de tijd heen een aantal keren aangepast, de huidige ecologen hebben er onlangs weer naar gekeken, want de natuur is aan verandering onderhevig. Meer stikstof in de lucht, opwarming, te droog of te nat maakt uit hoe je ermee om gaat, maar wel zoveel mogelijk volgens de richtlijnen van Thijssse. In zijn plan stond bijvoorbeeld: "Struweel 1 keer in de vijf of tien jaar snoeien, het bos niets aan doen". Maar wat is "niets aan doen", dat kan niet altijd, sommige bomen sterven af na veertig jaar, is het nog veilig, hoe gaan ze omvallen, hangen er takken over het pad, allemaal beheerstaken.

Johan grijpt terug naar dit beheerplan: "Achter Thijssse's beeld is een struweel, daar staat beschreven 'struweel met een enkele opgaande boom'. Toen ik hier begon waren het veertig

bomen. Ik heb toen overlegd met de ecologen en we zijn ieder jaar vier of vijf bomen gaan omzagen, we zijn geen bos maar een heemtuin. Nu staan er zeven volwassen bomen. Deze ingrepen waren essentieel. Wij willen geen bos maar struweel, dat zorgt voor meer biodiversiteit. De biodiversiteit van dit stukje grond is heel groot, dat merk je aan de insecten maar vooral aan de vijftientig soorten broedvogels en als je niet goed beheert, raak je broedgelegenheid kwijt."

Thijssse's Hof is een rijksmonument, wat betekent dat voor het beheer?

"Het rijksmonument kunnen we naar eigen inzicht beheren, maar de padenstructuur daar mag niets aan veranderd worden. De basis, de grote elementen, blijven. Voor projectmatige wensen, zoals het vervangen van een brug, worden fondsen aangeschreven, dat lukt goed. Financieel gaat het

goed, we krijgen steun van heel veel donateurs. Er is veel media aandacht voor het honderdjarig bestaan en dat trekt meer nieuwe bezoekers."

Hoeveel vrijwilligers zijn er nodig voor het beheren?

Er werken op Thijssse's Hof 60-70 vrijwilligers waarvan de meesten zich bezighouden met educatie. In de tuin wordt door 20 vrijwilligers op vier ochtenden in de week gewerkt. Het zijn allemaal mensen met hart voor de natuur. En er zijn vrijwilligers die helpen met evenementen zoals de Vlinderdag of de Stinsenplantendag. Daarnaast zijn er stagiaires uit het VMBO, MBO en HBO. En er werken mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt of mensen in het kader van een re-integratietraject. Al deze vrijwilligers vragen veel begeleiding en dat hoort allemaal bij het beheer.

Tekst en foto's: Loes van der Heijden

Beheren volgens Thijssse's plan.

Sinds 2015 een rijksmonument.

Bron: <https://thijsseshof.nl/geschiedenis/>

OP WEG NAAR EEN VLINDERRIJKE, EDUCATIEVE DUINTUIN

“Wie vlinders wil zien, moet rupsen verdragen”

citaat gevonden bij Vlindertuin Abdij van Egmond

Bij het oude bezoekerscentrum de Zandwaaier aan de Zeeweg in Overveen ligt een voor velen nog geheime Duintuin. Achter het grote hek met bordje ‘Verboden toegang’ zijn vier cursisten van de IVN-Natuurguidsenopleiding, Anja Buursema, Henk Boersbroek, Nicole Schuit en Lydia Stilma, afgelopen jaar bevlogen bezig geweest. Ze willen van de Duintuin een echt duinvlinderparadijsje maken waar mensen uit de omgeving inspiratie kunnen opdoen voor het vlinderrijk maken van hun eigen tuin.

“Een tuin voor vlinders moet nou eenmaal bepaalde waard- en nectarplanten hebben om vlinders aan te trekken. En ik wilde graag dit op een rij zetten voor ‘onze’ Duintuin,” vertelt Nicole. Ze is sinds zomer 2024 bezig met het inventariseren van de planten die er groeien en houdt zorgvuldig bij welke dit zijn.

Rups Sint-jacobsvlinder op waardplant.

Bloemenmix.

Koevinkje.

In het voorjaar van 2022 is de Duintuin opgericht als onderdeel van het Duintuinproject, een samenwerking tussen IVN landelijk, PWN, gemeente Bloemendaal en provincie Noord-Holland. De tuin geeft het duingebied op kleine schaal weer en bestaat uit drie delen: zeereep, duinvalei en binnenduinsrand. Het zand, zaad en beplanting uit die specifieke gebieden van de Kennemerduinen is bij de aanleg gebruikt.

Inspiratie en kennis

Om goed advies te kunnen geven over de aanpassingen die nodig zijn om de tuin aantrekkelijker te maken voor vlinders, hebben Anja, Henk, Nicole en Lydia andere vlinder- en heemtuinen bezocht. De interessante rondleidingen en leerzame gesprekken met de beheerders van de tuinen, hebben voor veel inspiratie en goede aanwijzingen gezorgd.

Zo liet Henk Hamers van de Vlindertuin Abdij van Egmond weten, dat hij door de jaren heen vooral had geleerd om “het niet te netjes, te precies te willen hebben. Werk met de natuur mee en niet tegen.”

De beheerder van Thijsses Hof, Johan Görtemöller, liet weten dat het belangrijk is dat de duintuin wel een gelijkenis heeft met een gewone tuin om mensen te inspireren om elementen en planten van een duintuin toe te voegen. En hamerde ook op het gebruik van naambordjes bij de planten.

Boswachter Dirk Glorie van de Hoepertuin in Castricum gaf aan dat een natuurtuin er ook aantrekkelijk uit moet zien voor bezoekers qua indeling en opzet, verrassende hoekjes en verzorging zoals bijvoorbeeld een mooie pergola met hop of een interessant uitzijnde verplant.

Ook is Joop Mourik, duinvlinder-expert en auteur van het boek ‘Duinvlinders’, meerdere keren tijdens het project geraadpleegd. Joop zijn bezoek aan de Duintuin was voor de vier IVN'ers wel een hoogtepunt. Al rondwandellend kregen ze van hem advies over de planten en aanpassingen die nodig zijn voor de duinvlinders. Joop benadrukte dat er in fases en slordig gemaaid moet worden om ook wat open zanderige stukken te houden. En dat het mooi zou zijn om bij het watertje

Waardplant duinparelmoervlinder.

een natte oever te maken met koninginnenkruid, watermunt en grote katentstaart.

Al dit onderzoek resulteerde in een lijst met waard- en nectarplanten die nog toegevoegd moeten worden en tips voor onderhoud en beheer van de tuin. Deze zijn in het najaar aangeleverd bij PWN-boswachter Joeri Uilenreef, beheerder van de tuin die heel enthousiast reageerde en aan de slag ging met een plan van aanpak voor het beheer en de aanpassingen.

Duinviooltje

Vervolgens begon het leukste werk. Anja, Henk, Nicole en Lydia gingen samen met boswachter Joeri in de terreinwagen de duinen in op zoek naar duinviooltje, dauwbraam en zaden van koninginnenkruid voor de Duintuin. Henk: “Ik heb echt geleerd hoe kritisch de aanwezigheid van bepaalde planten kan zijn voor het bestaansrecht en voorkomen van vlinders.”

Op de Duintuin bloeit nu overal het duinviooltje. Essentieel als waard- en nectarplant voor het voortbestaan van de duinparelmoervlinder. Om te zien of de veranderingen aan de tuin effect gaan hebben op de langere termijn, is er een zogenaamde nulmeting van de vlinders uitgevoerd.

Lydia, die al bezig was met het tellen van vlindersoorten voor de Vlinder-

Boswachter Joeri, Lydia en Anja met Joop Mourik in de Duintuin.

stichting, heeft het monitoren van de vlinders in de Duintuin op zich genomen. De meest voorkomende vlinders die in het eerste jaar werden aangetroffen zijn kleine vuurvliinder, kleine koolwitje en icarusblauwtje.

Ook is er een officiële telroute gemaakt, samen met PWN, om de vliindertellingen door te geven aan het meetnet van de Vlinderstichting. Zo is het mogelijk om de voortgang door de jaren heen te blijven monitoren.

Lydia: "Gaandeweg merk je dat de band tussen ons als groep en de Duintuin hechter werd. En wat een geluk als je gezamenlijk kan genieten van het zien van een icarusblauwtje of het eerste bloeiende duinviooltje van het seizoen."

Om kinderen meer te leren over vlinders heeft Anja zich helemaal gericht op het maken van een leskist met speurtocht voor kinderen. "Vlinders staan voor mij voor vrolijkheid, vrijheid, kwetsbaarheid en spontaniteit. Aanvankelijk wist ik weinig van vlinders maar gaandeweg ben ik mij steeds meer gaan verwonderen over de samenhang tussen de vlinders, planten en insecten."

Henk heeft een rondleiding en excursie in detail uitgewerkt en op papier gezet.

Planten onder de loep

Bij de start van het inventariseren door Nicole was de tuin al ruim een jaar oud met veel klapprozen, Canadese fijnstraal, toortsen, heermoes en teunisbloemen.

Thijssse schreef al rond 1900 over de Canadese fijnstraal. "Lang geleden is ze op een geheimzinnige manier uit Amerika komen overwaaien naar de kusten van het vasteland." Hij vindt de plant niet mooi maar "taai en geduldig." Het is een echte pioniersplant, dus niet vreemd dat we deze vonden in de Duintuin. Wellicht dat we later de scherpe fijnstraal zullen zien opkomen, die Thijssse een paarse fijnstraal noemt en ook veel mooier vindt.

In de zomer staat in de Duintuin watermunt langs het water, een nectarplant voor vele vlinders. In de winter heeft Nicole de winterannuellen gefotografeerd. Het is leuk om in ieder seizoen de tuin te onderzoeken. De teunisbloemen en toortsen waren zich al aan het voorbereiden, maar ook de kleine pimpinel, margriet en biggekruid waren al te vinden. In april bloeiden de inheemse vogelkers en de brem. Ook waren op mooie dagen alweer de eerste vlinders te zien.

Om onze ontdekkingen vast te leggen heeft Nicole een boekje gemaakt voor onze mede-gidsen. Zo kunnen zij ook

Kleine vuurvliinder.

Icarusblauwtje.

Scheefbloemwitje.

de informatie gebruiken tijdens hun tochten in de duinen.

Het is nu nog even wachten op de officiële opening voor bezoekers. Boswachter Joeri verwacht dat de Duintuin deze zomer opengesteld gaat worden voor iedereen die meer wil leren over de inheemse planten uit de duinen.

Anja, Nicole, Lydia en Henk hopen dat het aantal vlinders en planten in de Duintuin veel mensen zal inspireren om hun eigen tuin meer inheems en vlinderrijk te maken.

Tekst en foto's: Lydia Stilma en Nicole Schuit

VLEERMUISEXCURSIE

Op een zachte, windstille avond eind april verzamelen mensen zich bij Thijsses's Hof voor een vleermuisexcursie. We lopen door het donker wordende Bloemendaalse bos naar het Halve Maantje, Meertje van Duin en Daal. Gidsen Nicole Schuit en Monique Verweel vertellen over het leven van de vleermuis en de bijzondere samenwerking van verschillende partijen.

Wereldwijd zijn er 1400 soorten vleermuizen. In Nederland komen 18 soorten voor, waarvan maar liefst 12 in dit gebied. Vleermuizen zijn de enige vliegende zoogdieren. De vlieghuid zit als het ware tussen de vingers. De duim wordt gebruikt om aan te hangen. Voor de winter zoeken vleermuizen vochtige plaatsen op die vorstvrij zijn en gaan in rust. De paartijd is in de herfst, waarna het vrouwtje het zaad bewaart tot haar eisprong in het voorjaar.

Eind mei – begin juni vindt de geboorte plaats, terwijl zij aan haar duimen hangt. De jongen worden opgevangen in het staartvlies en klimmen zelf naar de oksel, waar ze ook kunnen drinken. De eerste dagen vliegen de jongen in de oksel met de moeder mee. Vervolgens verblijven zij 8 weken in de crèche waar de moeder ze herkent aan hun geluid en komt zogen. Daarna gaan de jongen mee op jacht.

Hotspot

De binnenduinrand hier is een hotspot voor vleermuizen. Dit landschap in de luwte met wateroppervlaktes, weiland en oudere bomen, biedt beschutting, leefplekken en veel insecten. Vleermuizen jagen op insecten met behulp van echolocatie; iedere soort op een eigen ultrasone frequentie en de insecten op het menu verschillen ook.

Binnenduinrand hotspot voor vleermuizen. Foto: Margo Slot

Enthousiaste gidsen. Foto: Margo Slot

Wij kunnen deze geluidsgolven voor mensen hoorbaar maken met een batdetector. Staand onder grote bomen bij het water en weiland, duurt het even voordat de excursiedeelnemers het tikkende geluid van dwergvleermuizen op de uitgereikte batdetectors opvangen. Dit leidt tot hilariteit in de groep, maar het gepraat van mensen stoort de vleermuizen niet.

En met het toenemend donker, neemt ook de activiteit toe. De dwergvleermuizen fladderen druk tussen de bomen, boven de hoofden van de mensen. "Ooh!" en "Aah!" klinkt op, als ze dichtbij langs scheren.

Nachtkijker

Door naar het nog oplichtende water te kijken, kun je ook watervleermuizen zien scheren over het water. Ze maken achtjes en raken soms licht het water aan. Eric van Bakel vertelt dat zij met hun lange staart insecten en larven opwippen uit het water. Echt spectaculair is het beeld dat de rondgaande nachtkijker biedt aan de excursiedeel-

Duim grootoor vleermuis. Foto: Vleermuizenwerkgroep

nemers. De kijker toont beeld door warmteverschillen en het landschap ziet eruit als een soort zwartwit/ oranje dia negatief. En daarin – heel wonderlijk – krioelt het van de rondvliegende wezens. Zwermen van oranje, fladderende stipjes. Vleermuizen, veel meer dan je kunt vermoeden. Heel bijzonder.

Samenwerking

De Vleermuiswerkgroep Zuid-Kennemerland is een unieke samenwerking van IVN Zuid-Kennemerland, gemeente Bloemendaal, Thijsses's Hof, Bioteam Bloemendaal, Vrienden van het Bloemendaalse bos en onafhankelijke specialisten. Samen dragen zij zorg voor financiering, onderzoek, bescherming, voorlichting en educatie voor bewoners en anderen. Het hiermee mogelijk gemaakte kijkje door de kostbare nachtkijker, had ik voor geen goud willen missen.

Tekst: Margo Slot

Luisteren met detector. Foto: Margo Slot

Op een zonnige vrijdagmiddag heb ik afgesproken met Anneke Wegman. Ze is al een hele tijd betrokken bij IVN Zuid-Kennemerland en is coördinator van de werkgroep Haarlemmermeer. Vanuit haar huis in de wijk Floriande in Hoofddorp lopen we zo de natuur in. Ze laat mij diverse mooie plekken zien waar ze graag komt.

We steken de Driemereweg over via een brug en komen al gauw in de stilte van de Boseilanden. Dit gebied wordt door Spaarnwoude Park beheerd. De eilanden kenmerken zich door opgeworpen heuvels, verschillende laagtes in begroeiing en waterpartijen. Anneke vindt het een luxe dat in haar woonomgeving vier parken liggen waar je zo naar toe loopt. Je kunt ze aan elkaar knopen voor een grotere wandeltocht. We nemen een paadje langs het water, want hier laat de blauwborst zich soms zien. De vogelherkenningsapp staat aan en die registreert automatisch alle vogelgeluiden. Maar helaas, de blauwborst laat zich niet zien of horen. Wel zien we een paartje tafeleenden.

Plotseling geurt het heel opvallend. Het is de balsempopulier. Deze boom geurt alleen als het jonge blad net is uitgekomen. De fitis laat zich ondertussen goed horen. We zien een zwartkop. Er is een moerassig stukje. Tien jaar geleden was alles nog pril en leeg hier. Nu zijn de bomen en struiken flink gegroeid en zijn de vrijstaande huizen niet meer zichtbaar.

We komen langs een strook waar de aanplant jonger is. Hier zijn de kabels van de hoogspanningsmasten onder de grond gegaan. We passeren het nieuwe kunstwerk de Waterwolf. Het is de moeite waard de heuvel te beklimmen. Bij het kunstwerk hoor je kabbelend water. We lopen verder naar Park Zwaanshoek. Anneke ver-

Kunstwerk de Waterwolf.

telt dat het park haar nog steeds ver-rast. Ieder seizoen is weer anders, maar ook ieder jaar is het weer anders. Nu staan er ontzettend veel krenten-boompjes in bloei.

De palen voor ooievaars zijn niet be-mand. Een aalscholver laat zijn mooie veren zien met zijn gespreide vleugels. Er zwemt een eend in de verte, maar het is lastig te zien wat het is. In dit park zijn mooie kronkelpaadjes. Hier en daar zijn stukjes grasland omzoomd door struikgewas en bomen. Ideaal om te picknicken volgens Anneke. In de verte zijn bollen-velden te zien, ze lichten mooi paars op. Een torenvalk scheert over en een buizerd bidt in de lucht. De app heeft ondertussen veel vogels gehoord. We hebben af en toe wat gemist door onze gesprekken. Naast bijvoorbeeld roodborst en pim-pelmees heeft de gekraagde rood-staart zich ook laten horen.

Terug in haar kleurrijke, natuurlijke tuin drinken we een kop thee. De poes komt er gezellig bij liggen. Anneke wil nog even iets kwijt over paardenbloemen. Deze bloem wordt zwaar onder-schat. Laat deze bloem lekker staan in de tuin. Het is voor de insecten hoog-nodige voeding in het vroege voorjaar. Ik heb mij voorgenomen vaker in dit stukje Haarlemmermeer te gaan wan-delen. Ik begrijp heel goed dat Anneke hier graag komt.

Tekst en foto's: Femke van den Berg

Bloeiende krentenboompjes.

Sterk geurende boom.

Anneke bewondert kurklijsten.

Uitgebloeide paardenbloem.

Natuurlijke tuin.

HET VLEGWIEL DRAAIT ALS EEN TIERELIER...

Van ideeetje eind 2021 via de start in april 2022 tot succesvolle wekelijkse podcast in 2025. Een IVN-redactie en vijf externe partners, iedere week op de maandagmorgen om 9 uur een nieuwe podcast met uiteenlopende thema's, altijd met een link naar de natuur maar ook aandacht voor historie en cultuur.

Een samenhang die prima past binnen de IVN-gedachte: educatie met een breed verhaal, voor een breed publiek. De grafiek met bezoekersaantallen vertoont nog steeds een sterk stijgende lijn: van enkele tientallen luisteraars per week naar inmiddels ruim 23.000 luisteraars per jaar. We hebben, zoals iemand dat een paar jaar geleden zo mooi verwoordde, een slinger aan een vliegwiel gegeven dat steeds sneller is gaan draaien.

Hoewel Tierelier zich als regionale podcast richt op Zuid-Kennemerland, weten we dat er ook veel luisteraars van buiten onze regio zijn. Naast altijd aanwezige enkelingen (Nederlanders) die van ver buiten Europa inloggen, bestaat het huidige luisteraarsbestand voor 8% uit Vlamingen en Brusselaars.

Een podcast als Tierelier rust op een aantal pijlers: kennis van de inhoud, techniek en ervaring, planning, doorzettingsvermogen en vooral netwerken. Het interne netwerk bestaat uit een intensieve samenwerking van de deelnemende partners: IVN Zuid-Kennemerland, de Zandvoortpodcast, Thijsses Hof, Nationaal Park Zuid-Kennemerland, De Amsterdamse Waterleidingduinen/Waternet en Recreatieschap Spaarnwoude.

Boswachters, PR medewerkers, ecologen, beheerders en vele andere medewerkers van deze partners werken actief mee aan de totstandkoming van de wekelijkse publicaties. Er worden veel onderwerpen aangemeld en plannen in de week gelegd.

Podcast over vleermuizen.

Mevrouw de Vries wordt geïnterviewd.

Natuurvriendelijke oever.

Naast dit omvangrijke netwerk is er sprake van een enorm extern netwerk van deelnemende organisaties en personen. Bijna altijd gaat het om voor het onderwerp relevante gasten die over de benodigde kennis beschikken om zo een mooie bijdrage te kunnen leveren aan de podcast.

Dit netwerk, dat zich steeds uitbreidt, bestaat uit een breed scala aan specialisten en organisaties: boswachters, professoren, ecologen, mycologen, technische specialisten, projectleiders, conservators en vele anderen. Er gaat veel tijd zitten in het (tijdig) plannen van afspraken, afstemmen van deelnemers en natuurlijk de inhoud van het programma. Daarnaast is er de altijd noodzakelijke improvisatie als zaken anders lopen dan gepland.

De kracht van Tierelier zit hem voor een belangrijk deel in het feit dat de hele productielijn in "eigen huis" wordt uitgevoerd: planning/afstemming, opname, interviews, editing en publishing.

Veel mensen luisteren naar Tierelier als ze onderweg zijn in de trein of auto of luisteren op een vast moment. Voorspelbaarheid over frequentie, datum en tijdstip speelt daarbij een belangrijke rol. Iedere week komen er weer enkele tientallen nieuwe luisteraars bij die zich abonneren op Tierelier.

Als abonnee ontvang je dan een pushbericht zodra er een nieuwe publicatie live is gegaan. Een publicatie duurt ongeveer drie kwartier. Tierelier is te beluisteren via de website van IVN Zuid-Kennemerland en De Zandvoortpodcast, maar is ook te vinden op Spotify en Anchor.

Inmiddels weten we dat het maken van een podcast als Tierelier nooit gaat vervelen. Never a dull moment: iedere opname is anders, steeds nieuwe mensen, andere thema's. Wat mij betreft kunnen we nog jaren door: verbinding in optima forma.

Tekst: Ronald Cassee

Foto's: Cecile Bleijs, Ton Hoenderdos en Ronald Cassee

VERBINDINGEN IN DE NATUUR

Verbindingen in de natuur zijn aangelegd door de mens, denk aan ecoducten, doorgangen onder de grond en tunnels. En ook de hulp voor de paddentrek en andere amfibieën om de oversteek veilig te laten verlopen. Door de bouw van woningen, nieuwe wegen, spoorlijnen, kanalen moeten er oplossingen komen, zoals bijvoorbeeld ecoducten om de natuur te compenseren.

In de regio Zuid-Kennemerland zijn er drie ecoducten. De versnipperende natuur wordt op deze manier weer samengebracht en zo wordt het leefgebied van verschillende dier- en plantensoorten vergroot. De helling ernaartoe moet geleidelijk zijn, zodat de dieren er makkelijk gebruik van kunnen maken en dat het lijkt alsof het een is met de omgeving.

Naast de aangelegde verbindingen is eigenlijk alles met elkaar verbonden. De bomen en planten staan in verbinding met hun wortels en schimmels, zo geven zij voeding aan elkaar. De schimmels zorgen ervoor dat de plant voeding en mineralen krijgt en de plant of boom zorgt voor de nodige suikers aan de schimmels om te kunnen groeien. Dit zie je niet, maar dat is wel een belangrijke verbinding ondergronds. Waarbij je vooral in de herfst kan genieten van mooie paddenstoelen, het vruchtlichaam van de schimmels.

Ondergrondse verbinders.

Insecten zijn ook onmisbaar als verbinding in de natuur zij zorgen voor bestuiving en zo kunnen de planten bevrucht raken. Dat is een belangrijk onderdeel in de tuinbouw, zodat de bloemen bestoven worden en er vruchten kunnen groeien. Ook andere dieren zorgen voor bestuiving, zoals vogels, vleermuizen en slakken. De wind zorgt voor bestuiving voornamelijk bij grassoorten en verschillende boomsoorten, zoals bijvoorbeeld coniferen, populieren en hazelaars.

De natuurelementen aarde, water, vuur en wind staan allemaal met elkaar in verbinding, evenals de seizoenen. Door water en vuur, de zon, kunnen de bomen en planten groeien. Er ontstaat nieuw leven in het voorjaar, alles ontwaakt uit de rustperiode van de winter.

De planten en bomen staan stevig met hun wortels in de aarde, waar ze weer in blad komen, de vogels beginnen weer te zingen en komen terug van weggeweest om hier te komen nestelen en nieuw leven groot te brengen.

De wind neemt de zaden mee in de lucht om deze te verspreiden. De vogels en andere dieren zorgen er op hun beurt voor dat de zaden verspreid worden, door de zaden te eten en daarna weer uit te werpen op de grond, of het valt uit hun vachten en waar het kan ontkiemen voor nieuw leven.

Zaadverspreiding door de wind.

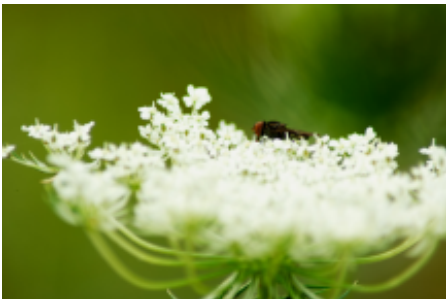
In de winter gaat de natuur in rust en worden oude takken, bomen en bladeren verteert om weer voeding en bescherming te geven aan insecten en winterslaper en voor de groei in het voorjaar. Dit is nog maar een klein deel van hoe alles met elkaar in verbinding staat.

Hoe sta jij in verbinding met de natuur?

Tekst en foto's: Sabina Larsen

Broodnodige zonnewarmte.

Noodzakelijke voedselbron.

Onmisbare bestuiver.

EEN SCHOOLPROJECT OVER DE NATUUR. DAN MOETEN WE NAAR BUITEN!

In oktober 2024 vond het eerste contact plaats met basisschool de Meer uit Schalkwijk. De school wilde ter afsluiting van hun project 'Omgaan met de natuur' heel graag met de kinderen de natuur in. Ze waren enthousiast over de mogelijkheden van de kinderwerkgroep van IVN Zuid-Kennemerland. We kunnen excursies aanbieden die aansluiten op hun project over de natuur. Zo kunnen we de verbinding maken tussen de theorie en de praktijk: de natuur kunnen laten beleven.

De gidsen en een bus voor het vervoer werden geregeld en begin april was het zo ver. Verdeeld over drie dagen gingen alle kinderen van groep 3 tot en met 8 met een excursie mee. Elke groep werd verdeeld over twee of drie gidsen, afhankelijk van de grootte van de groep.

Koningshof

Groep 3 en 4 gingen op zoek naar diersporen in het bos van Koningshof. Welke dieren leven er in het bos, kunnen we sporen vinden? De door eekhoorns afgekloten dennenappels vonden ze prachtig evenals het geluid van de specht. Hoogtepunt was zelf een vogelnestje maken. Ze verzamelden takjes en ander materiaal dat ze in het bos vonden om een eigen vogelnestje te maken. "Hoe doen vogeltjes dat dan", vroeg een van de kinderen, "alleen met hun snaveltje"? Er was veel verwondering, veel indrukken, alles was nieuw. En ze hebben zelfs een eekhoorn en damherten gespot!

Mooie vondst. Foto: Anja Buursema

Koevlak

Groep 5 en 6 zijn naar het Koevlak, bij het bezoekerscentrum, geweest. Zij hebben op school geleerd wat biotopen zijn en bekeken de verschillen tussen bos-, zand- en waterbiotopen. Ze genoten van het zand en het struinen door de duinen. Een watersalamander werd bewonderd tijdens het zoeken naar bodemdierpjes met een loepotje. Ze waren verrast dat sommige rupsen zo kieskeurig waren dat ze alleen brandnetel lusten! Zonder brandnetel bijvoorbeeld is er geen dagpauwoog. En samen hebben ze geproefd van de meegebrachte brandnetelthee.

Amsterdamse Waterleidingduinen

Groep 7 en 8 hadden op school over de waterwinning geleerd en zijn door de gidsen rondgeleid in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Ze hebben de invoer van het water uit de Lek gezien, de toevoerkanalen en eindigden bij de Oranjekom waar het water uitkomt na drie maanden infiltratie. Ook deze kinderen uit de bovenbouw genoten enorm van alles wat ze zagen

Aandachtig luisterend. Foto: Ellen Koomen

in de natuur en van alles wat er verteld werd. Waarbij duidelijk werd dat ze in de lessen al veel geleerd hadden. Quote van een leerling: "Dit is het leukste uitje ooit!"

Smaakt naar meer

Vrijwel alle kinderen waren nog niet eerder in de duinen geweest, en sommige ook niet in een bos. Het mooie weer maakte alle excursies extra speciaal. Het was een kennismaking die naar meer smaakt. Een eerste zaadje voor de verbinding met de natuur is geplant. Met dank aan alle enthousiaste gidsen. De evaluatie met de school was zeer positief en ook volgend jaar gaan we met de hele school op pad!

Tekst: Ellen Koomen,
Coördinator Kinderwerkgroep

Afgekloten dennenappels. Foto: Hilal Gün

Uitleg over het gebied. Foto: Hilal Gün

Waterwinning AWD. Foto: Ellen Koomen

UIT GELICHT activiteiten Zuid-Kennemerland

LET OP Alle activiteiten zijn onder voorbehoud.

Voor actuele data, tijdstippen, informatie en andere activiteiten zie:

<https://www.ivn.nl/afdeling/zuid-kennemerland/activiteiten>

Rondje Oosterplas NP Zuid-Kennemerland

Tijdens deze excursie rond de Oosterplas genieten we van én leren we over het duinlandschap. Hoe zijn de duinen ontstaan, welke veranderingen hebben zich in de afgelopen eeuw voorgedaan en wie zijn hierbij betrokken geweest? Vanuit uitzichtpunt Starrenberg heb je een mooi uitzicht over zowel de binnenduintrand als het strand. Dit is een excursie in het Nationaal Park Zuid-Kennemerland.

Vertrekpunt: Bleek & Berg, ingang NP Zuid-Kennemerland Bloemendaal

Aanmelden bij www.np-zuidkennemerland.nl.

Fietsroute Geniedijk

Deze fietstocht voert ons langs de Geniedijk over het zogenoemde Liniepad. Het biedt groei- en broedgelegenheid aan vele verschillende planten, vogels en kleine zoogdieren. Daarnaast is de Geniedijk een belangrijke trekroute door Haarlemmermeer voor dieren zoals de ijsvogel, vos, bunzing, vlinder en vleermuis.

Vertrekpunt: Gemaal Koning Willem I Vijfhuizen.

Info en **aanmelden** bij ivnhaarlemmermeer@gmail.com

Natuurweekend op De Lemelerberg

Het IVN Zuid-Kennemerland nodigt natuurliefhebbers die het leuk vinden om de handen uit de mouwen te steken, van harte uit voor een werkweekend van 29 t/m 31 augustus in natuurgebied De Lemelerberg in Overijssel. Overnacht wordt op een kleine natuurcamping in Lemele, maar hoeft niet. Thuis eten en slapen is ook mogelijk.

Dit leuke natuurweekend wordt mede georganiseerd door landschap Overijssel. Deelnemers gaan vrijdagmiddag en zaterdag aan de slag op De Lemelerberg. Zondagochtend is er een natuurexcursie.

Aanmelden bij Marc van Schie marcmargriet@hetnet.nl

Opschonen Spaarne-oeveren World Clean-up Day

IVN Zuid-Kennemerland werkt samen met kanovereniging Trekvogels en Scouting Kon-Tiki om de oevers van het Spaarne en omstreken vrij te maken van zwerfafval. We verzamelen bij de kanovereniging Trekvogels. De groep wordt verdeeld over een waterploeg en een landploeg, zodat we overal goed bij kunnen.

Vertrekpunt: Kanovereniging Trekvogels, Spaarndamseweg 25, Haarlem

Inloop: vanaf 10:30 met koffie. De opschoonactie duurt van 11-13 uur.

Graag **aanmelden** via opschoondag@jwd.dds.nl (met hoeveel mensen je komt, en of je op land of in de kano wilt opschonen).

Herfst Venneperhout

Een excursie door het park Venneperhout om de herfst te beleven. Zoals de verkleuring en afvallen van blad, een paddenstoel of de vormen rijkdom van vrucht en zaad en de vele manieren die een plant gebruikt om te zorgen dat dit zaad zich verspreidt.

Info en **aanmelden** bij ivnhaarlemmermeer@gmail.com

Haarlemmermeerse Slootjesdag Kleiland Park21

Ben je nieuwsgierig naar wat er allemaal in, op en naast de sloot leeft? Ga dan tussen 11:00 en 15:00 uur met ons mee op een ontdekkingstocht. Bij de waterranden van het speelterrein Kleiland in Park21 in Nieuw-Vennep is van alles te zien en te beleven. De gidsen van de IVN afdeling Zuid Kennemerland lopen rond om meer te vertellen over wat er gevangen is met de schepnetjes.

Aanmelden bij ivnhaarlemmermeer@gmail.com. Opgeven voor ochtend (11-13 uur) of middag (13-15 uur).

Fotografen thema 'Verbinding':
Marry van der Geest, Jolanda Kanter,
Ellen Koomen, Alie van Nijendaal en
Hans Smits.